

Nadžija w česnosći

Jezus Chrystus praji: Na swěće maće česnosť; ale budźće dobreje nadžije, ja sym swět přewinył.

(Jan 16,33)

Budźće dobreje nadžije! Tole praji Jezus Chrystus swojim wučomnikam, hdyž so z nimi rozžohnuje. Přihotuje jich z tutymi słowami na přesčěhowanja, na nuzu, na česnosť, kotrež na nich přińdu. Tak je tež přišło. Snadž jenož jedyn z Jezusowych wučomnikow je přirodneje smjerće wumrěł. Wšitcy druzy su swoje žiwjenje přisadźili jako martrarjo přenjeho křesćanstwa.

Budźće dobreje nadžije! Tole je tež nam prajene jako pozbudjenje a trošt we wšitkich našich česnosťach.

Što pak to je – česnosť? Zrědka wužiwamy tute słowo, trochu zastarske wone klinči. Někak začuwamy, zo je to něšto hubjeného, negatiwného, někajke čerpenje. W Swjatym Pismje so paralelnje tež wužiwatej słowje žalosć a tyšnosť. Što pak je to wosebite na česnosť? Pohladach do našich słownikow, hdžež namakach jako najbliše słowo „česla“. To je tón, kiž hrjady česa. Zdónki štomow so ze sekercom tak dołho česnja, doniž so njehodža jako twarske drjewo za wjerchi a třechi. Při tajkim česanju padaja česanki na zemju. Česla čini drjewo wuše, hdyž je česni.

Jezus nas napomina, zo mamy do Božeho kralestwa zatupić přez česne wrota, nic přez šeroke, kotrež wjedu dele do zatanstwa. (Matej 7,12 sc.) Česne wrota su wuske wrota, tak kaž je puć za česnymi wrotami wuski, ale tola wjedže k žiwjenju.

Česnosť mamy potom, hdyž je nam wusko wokoło duše a wutroby hdyž nas něšto počezuje

abo nam dych bjerje. Problemow je wjele. Dołhož smy na zemi, nas něšto tłóči, nam dychanje čezko čini, nas do wuskosćow přinjese. Štóž ma materielne starosće, je žiwy w česnosť, dokelž njewě, kak dže žiwjenje dale. Chorosć móže nas tak do česna zahnać, zo so nam čezko dycha. Nuza w swójbe počezuje žiwjenje, runje tak kaž charakterne słabosće a zmylki. Naš poměr k Bohu je myleny. To je jedna z našich najwjetšich česnosťow. Biblija praji, zo mamy w swěće česnosť. To je stróžbe wopisanje našeho položjenja.

Tola wažniše hač wšitke naše wuskosće a nuzy je poselstwo ewangelija, zo mamy być dobreje nadžije. Wšo skónči so derje. Po pućowanju w čemnym dole zjewi so

před nami zelena łuka a čerstwa woda. Blido so nam kryje před njeprěcelemi. Boh sam steji při nas a troštuje nas ze swojim pastyrskim kijom. Takle wopisuje 23. psalm přewinjenje česnosťow.

Budźće dobreje nadžije! Wěriwy optimizm ma jasny, njepowalny zakład. Jezus Chrystus je swět přewinył. Wón je drje česnosť hač do najwyšeho stopnja přecerpił: samotu, bolosće, směšenje, křižowanje, smjerć. Jeho wutroba bě styskna, a duša běše zrudna. Słowa ze 119. psalma móhli jeho modlitwa być: „Stysknosť a česnosť je na mnje přišća; ja pak mam spodobanje na twójich přikaznjach.“ Bóh je sylniši hač smjerć. Jezus je z rowa stanył a je pozběhnjeny do njebies k Bohu. Wottam knježi wón jako Knjez nad swětom. Wón přewinje smjerć, nuzu a wšitku česnosť.

Jezusowe knjejestwo sej njesměmy předstajić po wašnju swětnych knježerjow, wšako nje knježi z mocu abo z pjenjezami, kaž to politikarjo činja. Wón knježi z lubosću nad wutrobami tych ludźi, kotřiž so jemu dowěrjeja. Wón wodawa temu, kiž swoje hrěchi wobzaruje. Wón wjedže teho na prawy puć, kiž je so zabłudził. Jezus přiwobroći so temu, kiž je po měritkach swěta zaprajil. Tak přewinje won swět ze wšej jeho česnosť.

Křesćanstwo je njesměrnje wjele činiło, zo bychy so bolosće, chorosće a česnosť pomynili. Ale njeje móžno tute na zemi wotstronić. Raj na zemi abo někajki komunizm njeprjindže. Hewak njeby Jezus trjebał prajić: „Na swěće maće česnosť.“ Ale po tutym času a po tutym swěće přindže Bože kralestwo. Bóh čaka na nas. Tam budže doskónčnje přewinjena wša česnosť a wuskosć. Čemny doł je překročeny. Šeroki kraj nas wočakuje

Wuske wrota wjedu z čemnosť do swěta Foto: M Malinček

Jan Malink

Bibliske hódančko

Lube džěci!

Chcu was w prózdninach z bibliskim hódančkom zwjeselić. Wosobiny a stawizny ze Stareho Zakanja steja w srjedźišću prašenjow. Hdyž sće prawu wotmołwu namakali, sadźće pismik w spinkach do kašćika z wotpowědnym čišom prašenja.

1. Štó běše prawótc Israelitow?

- A Jakub (l)
B Saul (b)
C Abraham (d)

2. W kotrej stawiznje jewi so hołb z ha- tužku?

- A lijeńca (a)
B twar wěže w Babelu (f)
C Sodom a Gomora (m)

3. Na kotru horu pućowaše Mójzas, zo by z Bohom rěčať?

- A Tabor (t)
B Sinai (i)
C Wolijowa hora (w)

4. Kak rěkaše sotra Mójzasa?

- A Mirijam (o)
B Sara (a)
C Marta (i)

5. W přenjej knize biblije zeznajemy muža, kotryž bu – tak so pisa – 969

lěť stary. Kak wón rěkaše?

- A Aaron (f)
B Metuzalem (l)
C Eleazer (m)

6. Abrahamowy syn Izaak měješe ze swojej žonu Rebeku dwójnikow. Kak rěkaštaj?

- A Jakub a Ezaw (t)
B Kain a Abel (d)
C Lewi a Juda (w)

7. Jozef, syn Jakuba, běše připóznaty muž na dworje faraona. Što jeho wu- znamjenješe?

- A móžeše derje pisać (t)
B běše dobry spěwar (s)
C wukładowaše sony (w)

8. Kak rěkaše přeni kral Israelitow?

- A Saul (m)
B Dawid (k)
C Jonatan (o)

8	4	1	5	3	6	7	2
---	---	---	---	---	---	---	---

Gabriela Gruhlowa

owitlowo :awdopnre :mawitlowo

Informaciske łopjeno znowa wušto

Dypkownje k serbskemu cyrkwinskemu dnjej w Kórjenju je srjedź junija informaciske łopjeno wo ewangelskich Serbach znowa wušto. W němskej rěči je to po lětach 1995, 1997 a 2003 hižo štwórty nakład. Přeni raz pak je so nětko łopjeno tež w jendźelskej rěči čišćało we wěcywustojnym přeložku dr. Geralda Stona z Oxforda. Němske łopjeno je so wudało w nakładze 7 000 eksemplarow, jendźelske w nakładze 2 000 eksemplarow. Wudawar je Serbske ewangelske towarstwo.

Zakładny tekst w němskej rěči je spisała Trudla Malinkowa. Při tym bu tekst dotalnych wudaćow aktualizowany a wo někotre nowe hesła rozšěrjony. Tak zhoni zajimc nětko tež něšto wo cyrkwinskih stawiznach Serbow, wo Serbskich cyrkwjach we lužiskich městach a wo wupućowanju Serbow do zamórskich krajow. Postrow w delnjo-

serbskej rěči je napisał předsyda Spěchowanskeho towarstwa za serbsku rěč w cyrkwi Uwe Gutšmidt a postrow w hornjoserbskej rěči předsyda Serbskeho ewangelskeho towarstwa Měrćin Wirth. Fota so zdžěla z dotalnych wudaćow přewzachu, zdžěla so z nowymi motiwami narunachu.

Karta serbskorěčneho teritorija a Wótčenaš w hornjo- a delnjoserbsčinje łopjeno wudospołnjatej.

Dotalne nazhonjenja pokazuja, zo je informaciske łopjeno wo ewangelskich Serbach wosebje mjez turistami jara wobľubowane. Tak su w Budyskej Pětrowskej a Michałskej cyrkwi wuležace eksemplary přeco spěšnje rozebrane. Štóž chcył łopjeno tež w swajej wosadze abo wokolinje rozšěrjeć abo je znatym do jendźelskorěčnych krajow póstać, dóstanje trěbne eksemplary pola předsydy SET Měrćina Wirtha w Budysinje. **T.M.**

DIE EVANGELISCHEN SORBEN
EWANGELISKE SERBY
EWANGELSCY SERBJA

Swjeden we Wuježku

Serbske ewangelske towarstwo přepróšuje zaso wšitkich Serbow a dalšich zajimcow dnja **5. septembra** na swoje lětnje pućowanje a na serbski swjeden do Wuježka pod Čornobohom. Zetkamy so w 12.30 hod. pola Krygarjec we Wuježku (čisto 31 A) a pućujemy wottam na Čornobóh. Po druhim puću wróćimy so potom zaso do Wuježka. Po puću njech so každy sam ze swajej nachribjetnika zastara.

W 17.00 hod. přizamknje so nutrnosć ze sup. Malinkom na Pawlikec/Dejkec dworje. Kulturna chlósćenka wot 18.00 hod. na Was čaka. Kaž přeco budže w bróžni bifej natwarjony. Štóž chce při přihotach swjedenja pomhać, na přikład dwór wuhotować abo něšto za bifej sobu přinjesć, njech so přizjewi pod telefonowym čišom 03 59 39 / 8 05 02. Kóžda pomoc je witana.

Mato Krygar

Serbske ewangelske towarstwo

Serbski bus do Čěskeje

Lětuši Serbski bus pojedže, da-li Bóh, sobotu, **12. septembra**, do Čěskeje. Swjećimy čěsko-serbske kemše w Železnym Brodže, wopytamy row njedawno zemrěteho fararja Miroslava Hlouška, wobhladamy sej kapatu w Kořenovje a změjemy zhromadnu bjesadu z čěskimi přećelemi.

Přizjewić móžeće so pola Měrćina Wirtha w Budysinje pod telefonowym čišom 0 35 91 / 60 53 71. **Handrij Wirth**

Modlitwa za zawlečenych

We wšěch wosadach Budyskeho wokrjesa modlachu so na kemšach njedzeli, 21. junija, za młodu Henčlec swójbu, kotruž su njeznaći 12. junija w Jemenje wotwjedli. Wo mandželskimaj z jeju třomi małymi džěćimi dotal žaneho slěda njenamakachu. Tři młode žony, kiž běchu so hromadže z nimi na wulět podali, buchu morjene.

Młoda swójba bydli w Mješicach w Bukečanskej wosadze, mandželski Johannes pochadza z němsko-serbskeje swójby we Łusku w Kotečanskej a mandželska Sabina z Hrubjelčic w Budyskej Michałskej wosadze. Do Jemena je swójba šła, zo by z křesćanskeje zamołwitosće najchudšim pomhała. Mandželski džělaše jako technikar w chorowni, mandželska so hłownje wo swójbu a džěci staraše. K šulskemu zastupej najstaršeho džěsća chcyše so swójba zaso do lužicy wróćić.

Mandželskaj staj w Budyskej wokolinje derje znataj, wšako staj w minjenych lětach při swojich wopytach w domiznje w mnohich wosadach Budyskeho kraja wo swojich dožiwjenjach a nazhonjenjach w Jemenje rozprawjať.

Bóh dať, zo by so swójba strowa zaso domoj wróćić móhła. **T.M.**

Arnd Zoba pjećašěšćdžesatnik

Hdyž je serbski cyrkwinski džeń, potom wu-
jědže Arnd Zoba ze swojim awtom z ga-
raže ródneho domu na Čornobóskej w Bu-
kecach a poda so na puč, zo by dalších
zajimcow na tute zarjadowanje sobu wzał.
Tole zwurazni hižo stołpaj jeho žiwjenja:
narodnosć a nabožnosć. Arnd Zoba je Serb
a křesćan z čěłom a dušu. Narodził je so
wón 11. julija 1944. Jeho staršej, wučer
Měrćin Zoba a mandželska Trudla rodź.
Stefanec, staj sej w Bukecach w léće 1938
nowu chěžu natwariloj. Přez dobre byr-
garske kublanje w staršiskim domje dósta
narodninar wot wšeho spočatka lubosć
k serbskej rěči a křesćanske zmyslenje
do duše zapožołenej. W swójbnej tradi-
ciji položi so zakładny kamjeń za jeho
dalše žiwjenje. Hižo jako hólčec wobdžěli
so ze staršimaj na serbskich cyrkwinskih
dnjach.

Zakładnu šulu wopyta Arnd Zoba w Bu-
kecach a maturu zložil na Serbskej rozšěr-
jenej wyšej šuli w Małym Wjelkowie. Po
wukublanju na fachoweho dźěłačerja po-
da so na inženjerski studij na hórnicku aka-
demiju do Freiberga. 1969 wozeni so z in-
žerjerku za zahrodnistwo Ritu rodź. Pěčkec
z Brězynki. Staršej jubilara zmóžništej młodej
swójbje, w Bukecach w staršiskim do-
mje bydlić. Tak móžeš taj synaj w dobrej
serbskej atmosferje wotrosć. Wopytaš taj
Budysku serbsku pěštowarnju a Serbski
gymnazij. Po studiju dźěłataj w Frankfurcu
nad Mohanom a w Drježdžanach.

40 lět dźěła Arnd Zoba w zawodže za

Arnd Zoba

Foto: priwatne

projektěrowanje připrawow a mašinow
w Budyšinje. W nim přewza wšelake na-
wodniske funkcije. Dobre znajomosće ru-
šćiny, jendželšćiny a dalších rěčow su za-
klad, zo přebywa husto w nadawku firmy
we wukraju: w Moskwje, Uzbekistanje,
Iranje, Kazachstanje a dalších krajach.
W Kazachstanje wuwi so z domoródnym
wuske přečelstwo. Z pomocu Arnda Zoby
wuhotowaštej džowce kazachskeho pře-

čela hakle njedawno zaso koncert w Buke-
čanskej cyrkwi.

Wosebje na wutrobje leži jubilarej spě-
chowanje serbskeje rěče. W Bukecach or-
ganizuje wón wosadne popołdnja, w Serb-
skim ewangelskim towarstwjě dźěła sobu
w předsydstwjě a w nowozaloženym šul-
skim towarstwjě za ewangelsku srjedźnu
šulu w Bukecach stara so wo serbski po-
džěl w šulskim programje.

Přeco zaso móžemy přinoški Arnda Zoby
w našim měsacniku čitać. Wjacore lěta
předstaja nam hižo w Serbskej protyce
„Skoro zabyte młyny“ bliskeje wokoliny. Zo
by dokładne informacije zběrał, přepučuje
wotpowědnu čaru wjace króć. To je jedna
z jeho stajnych lubych zaběrow: pohibo-
wanje w domjacej paradiziskej zahrodže
a w bliskej abo dalšej wokolinje. Hakle
lětsa spjelni sej wón wulki són a doleća sej
z mandželskej do Awstralskeje. Tam wopy-
ta potomnikow serbskich wupućowarjow
w Bukecach/Tarringtonje – Hufec man-
dželskeju, kotraž staj so na serbskim cyr-
kwinskim dnju w Bukecach wobdžěliłoj.

1. awgusta poda so Arnd Zoba na wu-
měnk, ale najskeje njebudu to měrne časy.
Duchownje a čělnje aktiwny a pomocliwy,
kajkehož jeho znajemy, namaka zawěšće
přeco zaso nowe wužadanja. A hdyž budže
přichodny cyrkwinski džeń, potom Arnd
Zoba zawěšće zaso z awtom koło pojedže
a dalších zajimcow wotewza.

Přejemy jemu k 65. narodninam Bože
žohnowanje, do přichoda zajimawe na-
dawki a loštnje zaběry a prawje wjele mo-
cow za jich spjelnjenje.

Hanaróža Šafratowa

Nowe spěwarske

Hižo bórže po přewróće nasta mysl, zo
maja so naše spěwarske znowa wudać.
Dwaj argumentaj rěčeštej za to: Jónu
běše to skromne powójske wuhotowanje
dotalnych spěwarskich. Wone běchu so
w léće 1955 jako skróšeny wudawk spě-
warskich z lěta 1930 z 314 kěrlušemi wu-
dali. Wosebje je wobzarować, zo njebě
tehdy móžno tekstam přidać noty, zo by
wosada lěpje spěwać móhła. Zduha pak –
a to je to hłowne – namolwja nas
Swjate Pismo, zo bychmy Knjezej spěwali
nowy kěrluš. Wšelake woblubowane spě-
wy, kotrež běchu dotal jenož na tej abo
tamnej papjerje přistupne, mějachu so
wšitkim spřistupnić. Tež kemšacy porjad
so we wšelakim nastupanju dale wuwil.

Wokoło lěta 1997 započinachu so pře-
nje dźěła na nowych spěwarskich, na ko-
trychž běš taj wosebje superintendent n. w.
Gerhard Wirth a tehdyši Serbski super-
intendent Siegfried Albert wobdželenaj.
Mjeztym je so 12 lět minyło. Wušli su Du-
chowne kjarliže za Delnich Serbow (2007)
a nowy Wosadnik za katolskich Serbow

(2008). Z tym su stajili měritka tež za naše
prócowanja.

Wudawanje spěwarskich je sporuške
džěło, wšako maja so wobkedźbować naj-
wšelakoriše naroki a zajimy. Či jedni wo-
čakuja njezměnjene wudaće starych kěr-
lušow, tež tych, kiž njeběchu so moderne-
ho časoweho ducha dla wobkedźbowali
w předchadźacych spěwarskich. Druzy za-
so přeja sej načasne spěwy wot gospela
přez rytmiske kěrlušy hač do meditatiw-
nych Taizéskich spěwow. Tež wo wšela-
kich přidawkach kaž modlitwach, bibli-
skich tekstach a cyrkwinskih wuznačach
měješe so rozsudzić. Wjace króć je so
manuskript wot wšelakich wustojnych
přečitał a přehladal.

Nětko wopřijeja spěwarske kemšacy
porjad, 348 kěrlušow, wuběr psalmow
a dalších słowow ze Swjateho Pisma, mod-
litwy, japoštołske a Nicenske wuznaće,
Lutherowy Mały katechizm, Augsburgske
wuznaće z lěta 1530, zapis žorłow, zapis
serbskich kěrlušerjow kaž tež registry.
Wšelake starše kěrlušy su so rěčnje wob-

džěłali a přeložki su so z originalom přiru-
nali. Pod kěrlušemi namakaja so podača
k awtokej kěrlušy, ke komponistej a – dalo-
kož hodžeše so to zwěsćić – tež mjeno
přeložowarja. Tak móže kóždy wužiwar
spóznać, kak kruće smy jako ewangelscy
Serbjaj zwjazani ze stawiznami cyrkwy wot
přěnych spočatkow hač do přitomnosće
a kelko Serbow je so starało wo duchowne
natwarjenje wosady.

Na cyrkwinskim dnju w Korjenju přilu-
bi wyši krajnocyrkwinski rada dr. Mün-
chow z Drježdžan podpěru Sakskeje kraj-
neje cyrkwy při wudawanju spěwar-
skich. Mjeztym předleži pisomne potwjer-
dženje finančneje přiražki za lěto 2010.
Serbski superintendent přepoda 25. ju-
nija hotowy manuskript spěwarskich Lu-
dowemu nakładnistwu Domowina k dal-
šemu wobdžělanju. Připad chcyše, zo bě-
še to wopomjatny džeń Augsburgskeho
wuznaća, kotrež so 25. junija 1530 kejžo-
rej Korli V. w Augsburgu přepoda. Wuńć
maja nowe spěwarske k cyrkwinskemu
dnjej w juniju 2010 w Budyšinje. To je
runje 300 lět po wudaću přěnych serb-
skich ewangelskich spěwarskich w léće
1710.

Jan Malink

K 100. narodninam fararja Arnošta Hornčerja-Hučinjanskeho

Arnošt Hornčer narodži so 23. julija 1909 do burskeje swójby w Pólnym Kejžoru pola Wósporka. Jako skutkowach w Klukšu, bě za mnje wulke zbožo, zo mějach w nim lubeho zastojnskeho bratra a susoda w Hućinje. Znajach pak jeho hižo z časa džěcatstwa. Kóždy lěto w lěću wotměwaše so na jednej serbskej farje Serbski swójbny konwent. Tak běchmy tež na wopyće w tykowanej farje w Hućinje. Kajki měř a pokoj knježeše w tutym domje a mjez Arnoštom a Hildegard, jeho mandželskej, kotraž pochadžeše z Württembergskeje! Nažel njemějšaj džěci. Byštaj jim dobraj staršej bytoj.

Na Hućinjanskej farskej zahrodze hladach jako džěco přěni raz do kočow. Haj, pčotki měješe Arnošt Hornčer rady, nic jenož mjedu dla, ale jich žiwjenje wotpowědowaše jeho socialnemu zmyslenju. A kak zbožowny je ze svojim starym BMW Dixi byl! Dopomina so hišće što na tute „wozy“? Smy zhromadnje wokoto stareho awta stali a so radowali. Z kajkej lubosću je so farar Hornčer wo wšo starał, štož bě jemu přepodate: wo pčotki, awto kaž tež mału Hućinjansku wosadu ...

Zo so pozdžišo rozsudzich Klukšansku wosadu přewzać, tež z nim zwisowaše. Bě mi nimoměry wažne, jeho, kiž by po starobje móht mój nan być, na susodnej farje wědźec. Kak rjenje to bě, jeho widźec a jeho miły hlós słyšeć! Přeco wědžeše dobru radu. Husto smój sej mjez sobu wupomhatoj. Widžu sebje, kak stejach přěni raz w ta-

laru na Hućinjanskej klětce, jako běše wón schorił. Měješe čas žiwjenja čěže ze strowotu a tola ženje njeskoržeše. Lědma što wědžeše wo jeho bolosćach.

Rady běchmy pola Hornčerjec na wopyće a rady tež jeju hospodowachmy. Wón wědžeše wjele zajimaweho a móžeše žortnje powědać. Rady bě wjesoly a zwjeseli druhich. Štož praji, přinǵdže z wutroby a wutroby wohrěwaše. Dwoje wobličo njeměješe. Wokoto Hornčerjec bě Boži „nowy swět“ bliši. Hósć čuješe so pola njeju doma.

Wědžach, zo by so rady z inženjerom abo lěkarjom stał. Byštaj to zawěsće tež jeho powołańi bytoj. Ale swojemu nanej kwoli bě teologiju studował. Jemu so njeje lochko přědowało a tež nabožina a paćerske hodžiny činjachu jemu nuzu – wosebje w času, hdžež knježeše wěra do swěta bjez Boha. Wón bě mi džakowny, zo wzach jeho paćerske džěci sobu na kubtanske dny a so sobu wo jeho Młodu wosadu starach.

Wosadni sej jeho jara česćachu. Jeho pomoc bě jim wěsta, štožkuli do problemow mějach. Wón je ze svojim přědowanjom a wašnjom wutroby hojil a ze swojej inteligencu a ručnej wušknosću mašiny sporjedzał. Bě burski syn a z přirodu zwjazany. Hućinjanske haty a pola běchu jemu domizna. Farska zahrodka bě kaž paradiz.

Na kubtanskich dnjach serbskich fararjow we Wapienicy (Pólska) dóstachmy 6. meje 1973 telegram, zo bu farar Hornčer do Božeje wěčnosti wotwołany. W Klukšu

Arnošt Hornčer w lěće 1970 Foto: priwatne

měješe Božu službu swjećić a zwony dołho zwonjach, tola farar hižo njepřinǵdže. Wědžach, zo wostanje jeho městno njewobsadźene – we mni, we wosadze a mjez Serbami. Njeměješe žaneho naslědnika. Běše mjez nami kaž jandžel, kotrehož je Bóh póstal a zaso k sebi zwotał. Wo nim a jeho skutkach pak budžemy sej rady powědać a w myslach so z nim wjeselić a tyšić.

Bohu budž džak, zo bě Arnošt Hornčer mjez nami. Njeh jemu wěčne swětło swěći!

Pawoł Wirth

Zwón z Maleho Wjelkowa w čěskich Domažlicach

W Budyšinje steješe w dawnych časach pod serbskej katolskej cyrkwu stara Marje Marćina cyrkej. Wona měješe zwón, kotryž bě so w lěće 1830 w Małym Wjelkowje lał. Běše to runje wopomjatne lěto 300lětneho

jubileja Augsburgskeho wuznaća. Tehodla připrawichu so na zwonje medaljonaj z potretomaj Luthera a Melancthona kaž tež napis „Bóh z nami 1830“ w němskej rěči. W lěće 1899 cyrkej zwottorhachu,

dokelž běše mała a dodžeržana. Na jeje městnje natwari so Budyska wohnjowa wobora. 1891 běše so poswjećila nowa Marje Marćina cyrkej na Albertowym (džensa Bebelowym) naměsće.

Do zwottorhanja cyrkwy so zwón z wěže wza a so młodej ewangelskej wosadze w Rokytniku pola Hronova přewostaji. Tola Rokytniska wosada so před někotrymi lěty rozpūsćil. W lěće 2007 poskići so jeje cyrkej na předań. W samsnym času natwari sej ewangelska wosada w Domažlicach pod Šumawu nowy wosadny centrum. Hronovski farar Kitta sposrědkowa zwón do Domažlic. Kónc nowembra 2008 poswjećil synodalny senior Ruml wosadny centrum, kotryž bě architekt Ladislav Šejbla naćisnył.

Zwón wosadneho centruma w Domažlicach pochadža potajkim z lijernje najwuznamnišeho serbskeho zwonyljerja Friedricha Gruhla w Małym Wjelkowje. Wjeselimy so, zo móže zwón nětko našich bratrow a naše sotry k modlitwje, k Božemu słowu a na Bože wotkazanje wołać. **Jan Malink**

Njedawno poswjećeny nowy wosadny centrum w Domažlicach, na kotrehož wěži wisa 1830 w Małym Wjelkowje lały zwón Foto: wosada Domažlice

Hórnikowa knihownja so wróciła do Serbskeho seminara w Praze

Sobotu, 13. junija, je so Hórnikowa knihownja zaso nawróciła na historiske město, do Serbskeho seminara w Praze, po tym zo bě so džěl knihow přez wulku wodu lěta 2002 wobškodził a knihownja so wuměstniła. Na swjedženskim zarjadowanju wobdźělichu so nimo českých přecelow Serbow tež Serbja z Łužicy a Serbja, kiž běchu po wójnje w Čěskej přebywali a tam nowu domiznu namakali. K nim słuša Hilda Bartáková rodžena Barčec z Holcy w Hušćanskej wosadže. Zhromadženym je wona swoje dopomnjenki na powójski čas w Serbskim seminarje přednjesła.

Wjeselu so jara, zo mamy zaso přistup do našeho Łužiskeho seminara. Za nas je wón był kusk domizny, a tehodla bych so za to chcyła wutrobnje podzakować wšěm, kiž su k temu dopomhali.

W lěće 1947 sym so dóstała do Prahi a wot nazymy sym prawidlownje chodźila každu sobotu wječor do Łužiskeho seminara. Tam smy so wšitcy, studenća a džěta-čerjo, schadźowali a bě to za nas přeco jara rjenje. Smy spěwali, rejowali abo něchtó měješe někajki přednošk atd. Cyły tydžeń sym so na to wjeseliła. Jenož w prózdninach so tajke zetkanja njewotměchu.

boku bydlaču w jednej stwě Marja Brězanec, Marta Křižanec a Wórša Lejnikec a před nimi Lucija Hajnec, Lubina Holanec a Hanka Rabec. Tež Mina Witkojc a Jurij Wićaz tu bydleštaj.

Dopominam so, kak staj so Jan Rawp a Lubina Holanec horjeka honiřo, a skónčiło je to tak, zo je Jan wučeknył, před njej durje zaprasnył a Lubina je přez škleńcu spěta. Na zbožo so jej njeje ničo stało.

Hdyž smy woswječili na příklad promociju, tak je so šło z wulkim karanom „K swjatemu Tomašej“ po piwo. Tehdy džělach w zawodnej kuchni ministerstwa paliwow a energetiki a tam sym na tajki

Hilda Bartáková, w Praze bydlača Serbowka z Hušćanskeje wosady, čitajo swoje dopomnjenki na powójski čas w Serbskim seminarje

Dale bydlaču we Łužiskim seminarje Richard Běrka, Jan Cyž, Eberhard Dučman, Hanuš Härtel, Jan Horn, Jurij Kostorž, Frido Michatk, Feliks Mróz, Achim Nawka, Błažij Nawka, Jan Rawp, Jurij Wróbl. Bohužel je jenož jara mało z nich hišće mjez žiwymi.

Naši studenća počasu swój studij dokónčichu, a do Łužiskeho seminara začahnychu město nich čěscy studenća. Mjez nimi běchu na příklad Jana Kynclová, Majka, Zdeněk Boháč, Čestmír Měch, Lumír ..., Skřivánek, Mirek Škoda. Wot lěta 1955 do 1956 bydleše tu Rozalija Jancec wudata Jelínková z Marju Dyrlichec, Rejzu Šimanec a Hanaróžu Petrichec, a to w přenim poschodže, zady w poslednej stwě nprawo. Zamořuju so pola tych, na kotrychž sym zabyła, je wšak to hižo před wjac hač 50 lětami było.

Dopominam so tež, zo smy so w juniju lěta 1950 wobdźělili na tak mjenowanym „čahu přecelstwa“. Zastupowachmy tehdy Łužicu a NDR. Bě nas 28 narodow z wuchoda a ze zapada. Mějachmy kulturny program přihotowany. Jedna skupina je spěwata a druha rejowata.

Ja běch w rejowanskej skupinje a mój rejowanski partner bě Jurij Wróbl. Wobjěli smy tehdy cytu Čěskosłowacku republiku a wšudže nas wutrobnje witachu. Běchmy kaž wulka swójba a myslu sej, zo bě to za nas wšěch njezapomnite dožiwjenje.

Na žiwjenje we Łužiskim seminarje hišće džensa z lubosću spominam a so wjeselu, zo přetrachu někotre přecelstwa z teje doby hač do džensnišeho.

Hilda Bartáková

Před Serbskim seminarom w Praze, mužojo wotlěwa: dudak Beno Hojer, dr. Hanuš Härtel sen., njeznaty, Jurij Łuščanski, njeznaty, předsyda SPL dr. Petr Kaleta, předsyda Domowiny Jan Nuk, dr. Franc Šěn, bywši předsyda SPL Radek Čermak a dudak Paul Buchholz, žony wotlěwa: prof. Lucija Hajnec, Jarmila Vrchatová-Patová, Hana Šulcová, Róža Domašcyna (za Janom Nukom schowana) Hilda Bartáková, Wórša Lanzyna a prof. Libuše Hrabová

Foće: HiR

Wot lěta 1950 hač do kónca lěta 1954 sym we Łužiskim seminarje samo tež bydliła, a to w přenim poschodže. Jedne wokno mějach na dróhu a jedne do dwora – z wuhladom na Karlowy móst. Wot lěta 1950 do 1952 bydlaču z Lorencec Wóršu, pozdžišo wudatej Lanzynej, a potom z Šimanec Rejzu. Nad nami bydlaču Jan Rawp, napřečo Feliks Mróz a druzy. Dale bydlaču tu Luisa Härtelc, Hanaróža Petrichec a Dagmar Haškec. Na druhim

swjedžen něšto napjekła a zakuski přihotowata. Bě to jara rjenje a wšitcy smy byli spokojom.

Dopominam so tež na to, zo staj na naše sobotniše bjesady druhydny přišloj knjez farar Lanštják a knjez Kapitan. Dopomnu so tež na knjeza prof. Frintu a knjeza Vladimíra Zmeškala. W Libuši je měł staru cyhelnicu, hdžež plahowachu šampijonki. Pola nich bě Kobanec Truda z Poršic

Cyrkwinski swjedžen Hornjo- a Delnjoserbow w Kórjenju

63. Serbski ewangelski cyrkwinski džen 300lětny jubilej wudaća delnjoserbskeho Noweho Zakonja wopominal

Po Borkowskim w lěće 1961 a Brjazynskim w lěće 1998 wotmě so lětsa serbski cyrkwinski džen třeci raz w Delnjej Łužicy. Jako městno zeńdženja bě so Kórjeń wuzwolił, wjes, w kotrež bě w lěće 1709 farar Fabricius přeni raz Nowy Zakonj w delnjoserbskej rěči čišćeć dał. 300lětny jubilej tuteho za nabožne a narodne wuwice wažneho podawka woswjećichu Hornjo- a Delnjoserbja zhromadnje z němskimi hosćimi na 2. njedzeli po swjatej Trojicy, dnja 21. junija.

Boža služba

Hinak hač hewak zwučene so lětsa žane sobotniše zarjadowanje njewotmě. Njedzeli dopołdnja zhromadzi so na 140 serbskich a němskich kemšerjow w starožitnym Kórjenskim Božim domje. Z Hornjeje Łužicy bě – bohužel nic poľnje wobsadženy – wosebity bus přijel, dalši běchu sej ze swojimi awtami sem doješli. Druzy běchu z delnjo-

Kórjenski wosadny farar Helmut Hupac měješe předowanje na cyrkwiskim dnju.

tym, zo woswjeća tutón wuznamny podawk Hornjo- a Delnjoserbja hromadze. Modlitwy přednjesechu duchowni Malink, Hupac a Schütt a knjez Matthias Lehnig z Kopaca. Kemše zakónčichu so ze zhromadnym swjećenjom Božeho wotkazanja, kotrež wudželištaj sup. Malink a farar Schütt. Božu službu, kotruž rozhlós MDR a rbb live po Hornjeje a Delnjej Łužicy wusylaštej, dujerjo ze Žylowa a Dešna wustojnje wobrubichu.

Postrowna hodžina

Po witanju z Božeho słowa přizamkny so postrowna hodžina w cyrkwi, kotruž předsyda SET Měrcin Wirth moderěrowaše. Wón předčita postrowny list Choćebuskej generalnej superintendentki Heilgard Asmus, kotraž bě so zamołwić dała. Jara přečelne a wosobinske słowa, zwjazane ze serbskimi pasažemi, wupraji amtěrowaca Choćebuska superintendentka Mechthild Metzner. Wona so wuraznje za kemše podžakowa, kotrež běchu, byrnjež lědma něšto rozumiła, hłuboki začišć w njej zawostajili. Wosebje hnuło bě ju mócne spěwanje serbskeje wosady.

Postrowy sakskeho biskopa Bohla, krajnocyrkwinskeho zarjada a cyrkwinskeho wjednistwa w Drježdžanach po-

srědkowaše wyši krajnocyrkwinski rada dr. Christoph Münchow z Drježdžan. Wón spomni na Lutherowy jubilej w lěće 2017, při kotrymž ma so wosebje tež reformacija mjez Serbami wobswešlić. Serbskemu wosadnemu zwjazkej a sup. Malinkej wupraji džak za wšě serbske cyrkwinske prócowanja. Zdobom wozjewi, zo budže sakska krajna cyrkej nowe wudaće serbskich spěwarskich, kiž maja klětu wuńć, samozrozumliwje tež finacielnje podpěrać.

Serbsce witajo postrowi přitomnych tež Choćebuski měšćanosta Holger Kelch, kotryž wuzna, zo ma z Kulowa pochadzacych serbskich prjedownikow. Wuraznje wón na to pokaza, zo město Choćebuz Serbow w jich prócowanju wo zdźerženje rěče a kultury podpěruje.

W mjenje Domowiny porěča županka Domowinskeje župy Choćebuz dr. Madlena Norbergowa k zhromadženym, namołwjejo, zo matej Domowina a cyrkej ⇨

Slepianske kantorki ducy wote mšě

łužiskich wosadow, ze Slepheho, Berlina, Branibora a Lipska na tutón njewjšedny serbski cyrkwinski wjeršk přichwatali.

Serbski superintendent zhromadženych na Božu službu powita. Z dobrym delnjoserbskim wurjekowanjom wón tež liturgiju spěwaše a wěrywuznaće přednjese. Epistlu čitaše dr. Chistiana Piniekowa. W swojim předowanju wopomni wosadny farar Helmut Hupac z Kórjenja žiwjenje a skutkowanje fararja Jana Bogumiła Fabriciusa, kotryž bě, kubłany w pietistiskim duchu w Halle, jako Němc serbsce nawuknył a Delnjoserbam dał dobre poselstwo w maćernej rěči. Předar wupraji swoju radosć nad

Kemšerjo w Kórjenskim Božim domje

⇒ hromadže dželać za zdžerženje serbstwa (jeje nareč hlej na stronje 8).

Pisomne postrowy serbskemu cyrkwin-skemu dnjej běchu posrědkowali doholět-ny češki přećel Serbow farar Jaromír Štrádal z mandželskej z Očelic, farar Andrzej Dębski z pólskich Żarow w mjenje biskopa Wróclawskeje diecezy ewangelskeje cyrkwy Augsburgskeho wuznaća Ryszarda Bogusza, dr. Zbigniew Gajewski ze Sochaczewa w mjenje Towarstwa přećelow Serbow w Pólskej a sobustaw SET knjez Handrij Sembdner z Drježdźan.

Připoldniša přestawka

K wobjedu so kemšerjo džělchu. Wosebje za Hornjołužičanow běchu blida kryte w wjesnym hosćenju, druhim přiwjeze awto wobjed k wulkemu dwójnemu stanej, kiž bě mjez cyrkwu a faru natwarjeny. Nasyceni zhromadźichu so tam potom wšitcy

Přewodźeni wot Fabiana Kaulfürsta na akordeonje sej w připoldnišej přestawce wšitcy mócnje zaspěwachu.

k zhromadnemu spěwanju w připoldnišej přestawce, kotraž Fabian Kaulfürst na akordeonje přewodžeše. Z mócnym hłosom zaklinčachu ludowe spěwy w hornjo- a delnjoserbšćinje. Tež někotři přitomi němcy wosadni je rady sobu zanjesechu. Slepjanske kantorki a předar Juro Frahnow zawjeselichu přitomnych ze solistiskimi přinoškami. Dobra nalada so přisporješe z kofejom a horami tykanca, kiž běchu wosadne žony přihotowali.

Mjez spěwami slyšachmy krótke přinoški. Sup. Malink předstaji informaciske łopjeno wo ewangelskich Serbach, kotraž bě Serbske ewangelske towarstwo dyckownje k cyrkwin-skemu dnjej wudało – štwórty raz hižo w němskej a přeni raz tež w jendželskej rěči. Kóždemu z přitomnych so eksemplar přepoda. Knjez von Pannwitz, kotryž bě z mandželskej cyły džen mjez nami, dopomni na to, zo bě jeho prjedownik jako knjez nad Kórjenjom před 300 lětami Fabriciusa do Kórjenja wabił, jemu tu čisćernju zarjadował a pjenjezy za čisć

serbskeho Noweho Zakonja dał. Džensniši knjez von Pannwitz bydli w Osnabrücku a je člon předsydstwa spěchowanskeho towarstwa za Kórjensku cyrkej, w kotrejž ma so hišće tójšto wumětskich objektow restawrować. Jan Malink poručí hosćom pódla natwarjene knižne blido serbskeho nakładnistwa a skedźbni na nowu knihu dr. Doris Teichmannoweje wo delnjoserbskich cyrkwin-skich stawiznach, kotruž bě Towarstwo za spěchowanje serbskeje rěče w cyrkwi lětsa wudało a kotruž awtorka tu na předań poskićowaše. Dr. Christiana Piniekowa přepoda knižku z delnjoserbskim Wótčenašom přitomnymaj delnjoserbskimaj džěsćomaj Lejnje a Moricej. Farar Schütt předstaji štyri dwurěčne wopisma za křćeńcu, kmótristwo, konfirmaciju a wěrowanje, kotraž běchu njedawno wušli.

Popoldniša zhromadźizna

Ze zaspěwanjom wjacorych kěrlušow zahajichu Slepjanske kantorki popoldnišu zhromadźiznu. W mjenje wosady postrowi zhromadženych farar Helmut Hupac a předstaji – bohužel w němskej rěči – stawizny a kulturne drohotnosće Kórjenskeje cyrkwy. Na cellu a pišćalce zahudžišter wustojnje Esther Budyšynoje z Myšyna a Christina Šwebigoje z Borkow. Přednoškaj wěnowašter so 300lětnemu jubilejej wudaća Noweho Zakonja Fabriciusa.

Werner Měškank ze Serbskeho muzeja w Choćebuzu zarjadowa skutk Fabriciusa do stawizniskeho konteksta. Lětsotki dołho – tak wón wuwjedže – běchu Serbja

w Delnjeje Łužicy potłóćowani. To so tak na jich dušu wuskutkowa, zo so naposledk lědma hišće Serbja namakachu, kiž bychu něšto za swój narod džělali. Tak je wjele wo Delnje Serbstwo zaslužbnych duchownych – kaž na přikład Will, Hauptmann, Ermel, Schindler, Lüderwaldt a tež Fabricius – němskeho pochada. Do tutej spěchowarjow Serbow słuša tež njeboh duchowny Reinhardt Richter, kiž je wjele za to činił, zo by Serbam a serbskej rěči zaso dostojnosć wróćila. Z mnohimi citatami w originalnej němskej rěči přednošowar swoje wuwjedženja wopodstatni.

Žiwjenje a skutkowanje fararja Fabriciusa wobswešli w druhim přednošku Fabian Kaulfürst ze Serbskeho instituta w Choćebuzu. Rodženy jako Němc w džensnišej Pólskej je w pietistiskim duchu kubłany Fabricius mnoho na dobro Delnjoserbow wuskutkował. Njeje jim jenož dał čisćany Nowy Zakoń w maćeršćinje, ale je tež wjele šulow na wsach Choćebuskeho kraja załožił a sam němskich studentow a młodych duchownych serbšćinu wučil. Tak je tež swojeho naslědnika w Kórjenskim farskim zastojnstwje, Němca Friedricha Lüderwaldta, serbsce kubłal. Referent wuzběhny dobru serbsku rěč Fabriciusa. Podobnje džensnišej serbšćinje bě wón pisał bjez artiklow a pronomenu, kotraž su so hakle pozdžišo do serbskich spisow druhich awtorow zadobyl.

Zakónčenje při pomniku

Při pomniku fararja Fabriciusa, postajenym w léce 2006 na dworje před Kórjenskeje faru, so 63. Serbski ewangelski cyrkwin-ski džen z požohnowanjom sup. Malinka a ze zhromadnym kěrlušom „Wulki Božo, chwalbu čí“ zakónči. Po rjanym zhromadnym swjedženju so wšitcy spokojeni dom do Hornjeje, srjedźneje a Delnjeje Łužicy podachu. Kolekty nawdało je so dohromady 1 092,56 eurow. Čisty wunošk 302,56 eurow přewostaji so Delnjoserbam za jich cyrkwin-ske prócowanja.

Na 64. serbski cyrkwin-ski džen w juniju 2010 su hižo nětko wšitcy do Budyšina přeproseni.

T.M.

Fabricius a jeho naslědnicy: duchowni Helmut Hupac z Kórjenja, Jan Malink z Budyšina a Hans-Christoph Schütt z Dešna (wotlěwa)

Fota: J Maćij

Němski cyrkwinski dzeń w Bremenje

Wot 20. do 24. meje zeńdže so w Bremenje na pjeć dnjow nimale 100 000 ludźi na 32. němski ewangelski cyrkwinski dzeń. Tež ja sym sej do Bremana dojeř, zo bych z třomi

Pomocnicy cyrkwinskeho dnja, naprawo klečo awtor přinoška

přečelemi w jednej z najmjeńšich pomocnych skupinow pomhał wulke zarjadowanje na nohi stajić. Džěłali smy na cyle wosebitym městnje: „Bohužel je bibliodrama hižo přepjelnjena. A sće tak a tak přepozdže. Hodzinu zašo dyrbiš na zarjadowanje přiřić, zo by tu hišće městno dostał.“ Tajke a hinaše wotmołwy dyrbjachmy wjele ludžom dać. Pola bibliodramy mjenujcy njesy přihladowar dramy, ale džiwadźelnik. Stupiš do róle bibliskeje wosoby a začuwaš, što su nazhonili – hač su tak zrudne kaž Hiob abo wjesote kaž Cachej byli, kotrehož je Jezus horjeka na štomje pytał.

„Čłowječe, hdže sy?“ bě tema cyrkwinskeho dnja. Njesměrnje wjele rozmołwow, forumow a diskusijow poskići so k temam kaž gospodarstwo, zamołwitosć čłowjeka, nabožny dialog, wuwicowa politika, čłowjek a měř, globalizacija, demokratija atd.

Tola nic jenož słowa a narěče wučinjachu cyrkwinski dzeń, ale wězo tež hudźba po tradiciji Bremenskich měšćanskich hercow. Tak zahorichu hnydom na wotewrjenju znate Bremenske sambaskupiny ze swojim zapalom. A tež znaty židowski

Swojoraznje wuhotowany woltar na cyrkwiskim dnju
Foće: prywatnej

klarinetist Giora Feidman zamó wopytowarjow k spěwanju a kleskanju pohnuć.

Njedzělu zakónči so cyrkwinski dzeń z wulkimi kemšemi z 5 000 dujerjemi a Božim wotkazanjom. Tak wotmołwichu wobdžělnicy hišće raz na wjesote wašnje ze spěwanjom a modlitwu na prašenje „Čłowječe, hdže sy?“ – „Smy tu w Bremenje!“

Simon Weber

Postrow županki dr. Madleny Norbergoweje na cyrkwiskim dnju w Kórjenju

Lube serbske namšarje!

Strowim was ako županka Domowinskeje župy Dolna Łužyca.

Wjaselim se, až jo cerkwiny zeń pó 11 lětach zasej raz w Dolnej Łužycy. Dopomnjejom se, kak smy jězdžili z nanom na ewangelske cerkwine dny do Górneje Łužyce. Cerkwiny zeń pši nas, to jo pak cele něčo wósebneho. Snaž dajo se how jedna tradicija zachopiš, na psíktađ kužde 5. lěto cerkwiny zeń w Dolnej Łužycy?!

Lěcrownož njamamy how dołojce daniž serbskego superintendenta daniž pšawje psístajonego serbskego fararja, jo se wjele tšojto na cerkwinem pólu. Žěłowa kupka „Serbska namša“ a „Spěchowanske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi“ a druge su pilnje žěłali a plody su wócywidne: Dolnoserbska liturgija, nowo šišćane Duchowne kjarliže, prjatkarske knigły, na perikopach se zaměrnje žěła, w našych medijach mamy nabóžne wuscělanje resp. nabóžny bok – planujo se serbska namša pši wótwrjenu šulskego lěta za wuknikow Dolnoserbskego gymnaziuma. A to nejwažnjeje: Swěšimy južo 20 lět zasej namše w serbskej maminej rěcy! To wšo nam groni, serbske kšescijaństwo w Dolnej Łužycy jo žywe! Cu se na tom městnje pla wšykných wužekowaš, ako su cas a energiju zasajžowali za serbske cerkwine žěto pši nas.

Ale serbske dušepastyrstwo, serbska

namša abo pisanje literatury njamóžo se jano cesnoamtski cyniś. Cerkwja ma how teke winowatosći. Dwa raza stej se Domowina a Serbska rada zaběrałej z cerkwineju tematiku a pšepšosyłej zagronitych do Pódstupima. Až doněta njesu naše procowanja byli wuspěšne, ale to njegroni, až bužomy pópušćiš w našych napominanjach!

Njamóžom rozměš, až cerkwinej wušnosći zastaranje serbskich kšescijanow w jich maminej rěcy njejo wažne. Jo ga to zakladne pšawo, ako jo zapisane w cerkwinej kazni. A taka se rowna Serbskej kazni w kraju Bramborska a wobej słužytej zwopšawženju artikla 25 wustawy kraja Bramborska, zož stoj, až Serby maju to pšawo na zdžaržanje a spěchowanje swójeje rěcy a kultury.

Cerkwina kazń ma se dopoťniś. Trjebamy poťnje psístajonego serbskego fararja w Dolnej Łužycy. Jo se teke groniło, až nimke fararje w serbskem sedlišćowem rumje by mókali serbski wuknuś. To jo dobra mysl. How ma kuždy farar a kužda wósada hyšći rezerwy. Inicijatiwa Borkojškego fararja „Ze serbskeju rěcu do końca tyženja“ jo chwalobny zachopjeńk.

Cesćimy se, až jo se cerkwja dwa raza zagroniła pla Serbow za nacynjonu nješawdu – ale wót lutych zagronjenjow njamamy hyšći žedno farske městno Jo

cerkwja wopšawže tak chuda? Kompromis by mógal byś staflowane psístajenje wót 25 na 50, pšez 75 na 100 %. Pominamy něnto statki.

Domowina a Serbska rada bužotej w tom zmysle dalej jadnaš. Mamy pši tom wjeliku nažeju na nowu Chóšebusku superintendentku.

Psíktađ za naše zasajženje jo nam Bogumił Šwjela, dolnoserbški farar z Dešna, kenž jo ako Serb, kšescijan a politikar za Dolnu Łužyca wójował. Bogumił Šwjela jo w lěše 1912 we Wórjencach Domowinu sobu založył. Za njogo jo narodna organizacija rowno ta zgromadnosć była, ako my Serby parujomy, dokulaž njamamy žeden maminy kraj. Domowina jo w zachadnosći a žinsa serbske pšawa zmužnje zašćitowala. Mimo Domowiny by w Dolnej Łužycy to serbstwo snaž južo zajšło. Cerkwja a Domowina – to se njekusa. Něga nic a žinsa nic.

We tom zmysle cu wam pšiwofaš: Zgromadnje smy móčne a w zgromadnosći lažy naša jadnučka šansa. Dolnoserbske kšescijany a dolnoserbske gremije muse se zgromadnje zasajžowaš za ten jadensamy cil – za serbstwo, za zdžaržanje serbskeje rěcy a kultury, a to we žišownjach, w šuli, na jsy, w towaristwach, w familijach a w cerkwinem žywjenju. Kuždy pó swóжих móžnosćach a kuždy pó swóжих darach – ale w zgromadnem jadnanju!

We tom zmysle žycym nam hyšći rědny cerkwiny zeń a wuspěšny psíchod.

dr. Madlena Norbergowa
županka Domowinskeje župy Dolna Łužyca

Druhi serbski domizniski swjedžen w Wojerecach a w Brětni

„Hrějace slónčne pruhi po mnohich dešćikojtych dnjach su dobre znamjo za naš 2. serbski domizniski dzeń Wojerowskeje Janskeje wosady“, wjeseleše so superintendent Jan Malink. Hromadže z fararjom Joachimom Nagelom witaše wón njedźelu dopoždnja, 14. junija, kemšerjow w potnje wobsadźenej cyrkwi. Žony z džewjeć Janskeje wosadze přislušacych wsow běchu so narodnu drastu ewangelskich Serbowkow

woblekli. „Dźiwam a wjeselu so, zo je so telko dźěci w narodnej drasće na kemšach wobdźeliło“, rjekny Jan Malink. Wobrubił je nutrnosť cyrkwinski chór, kotryž dopěraše přeni raz Židžinski chór.

Po kemšach zesydwachu so čłonojo šěsć serbskich towarstw na sydom konjacych zapřahow, z kotrymiž dojdźechu sej k zhromadnemu wobjedej do Brětnje.

Tam wuhotowachu holcy a hólcy Čiskowskeho serbskeho džěčaceho towarstwa pisany program. Marta Zahrodnikec a Jessica Lisseckec powědašćej serbsce a němšce wo stawiznach Serbow. Z małym skečom pokazachu dźěci, kak wone zeleny štwórtk po kmótrisku całtu du. Wjele přikleska žnějachu wone za swojeje.

Farar Joachim Nagel dźakowaše

Kemšerjo po Božej službje před Janskej cyrkwju, naprawo Wojerowski superintendent Heinrich Koch Foće: M. Kašpor

so towarstwam za dobre zhromadne džělo při přihotach swjedženja a Wojerowskeje serbskeje přiřadže, Domowinje a Vattenfallej za pjeněžnu podpěru. Wulku zastužbu při dobrym poradženju dnja měješe člon wosadneje cyrkwinskeje rady Dieter Stoppel. Wjesele předčita Nagel postrownej listaj ministerskeho prezidenta Stanisława Tilicha a wyšeho měščanosty Stefana Skory. **Měrcin Kašpor-Čiskowski**

Z konjacymi zapřahami dojdźechu sej serbske drastowe towarstwa po kemšach z Wojerec na swjedžen do Brětnje.

Wopomnjenski dzeń za wotbagrowane serbske wsy we Nowym Łazu

Nadobo žonje wožiwjatej. Gretel Röslerowa (76) a Dorothea Marušowa (78) dopominajetej so na džěčatstwo. „To bě naš ródny dom, Eintrachtstraße 1, twarjeny 1922, wottorhany 1943“, prajitej sotře a pokazatej na foto na dokumentaciskej tafli při wopomnjenskim kamjenju za Nowy Łaz, kiž bu wot 1943 do 1947 wotbagrowany brunicoweje jamy „Werminghoff II“ dla. Na tafli spóznajetej tež foto ródného doma swojeho nana Jana Mjehelka. Na 12. wopomnjenskim dnju za wotbagrowa-

ne serbske wsy sobotu, 6. junija, stej wonej mjez hosćimi. Domowina, Spěchowanske towarstwo Dom Zejlerja a Smolerja, gmejna Łaz a LMBV wěnuja dzeń něhdyšemu wjesnemu džělej Nowy Łaz.

Nimale 150 wobydlerjow na 33 statokach je tam žiwe było. W Nowym Łazu běchu Pječec hosćenc „K pósće“ z rěznistwom a z wudačom listow, Šewcec rězak, hatarstwo Ringpfeil, zahrodnistwo Pohle, blidarnja Mjehelk a wowčernja. W Nowym Łazu bydlešćej tež baba Awgusta Bertholdowa a ludowa basnjarka Haňža Budarjowa. „Mój běchmoj tehdy hakle džesać a dwanaće lět starej“, powědatej Gretel Röslerowa a Dorothea Marušowa wo wotbagrowanju. „To bě hluboki zarězk, tež za nas dźěci.“ Idyliska přiroda z polem, lěsami a hatami so na přeco zhubi. Prjedawša zhromadnosť rozpadowaše. Tež dobre přecelstwa z džěčatstwa. Serbska rěč so zhubi. Do 1930tych lět bě serbsčina wobchadna rěč w Nowym Łazu. Wjesnjenjo hajachu nałožki kaž camprowanje, póstnicy, přazu, chodženje po jutrowni wodu, jutrowni třělenje,

chodojtpalenje a mejemjetanje. „Spječo- wanj přeciwo wotbagrowanju njenasta w času totalneje wójny. Brunica bě wažna za wójnu“, praji předsyda Domowiny Jan Nuk. W swojej narěči dopomni wón na serbsku substancu. 1884, tak ličeše Arnošt Muka, bě we Łazu wot cyłkownje 467 wobydlerjow jenož 35 Němcow. Tež w Nowym Łazu bydlaču přewažnje Serbja. Tam napisa Haňža Budarjowa wjele ze swojich basnjow. Jasnje so wona wuznawaše k swojej maćernej rěči. „Štož serbsčinu zacpěwa a so hańbuje za to w swěće, ... tón nječesćuje swujich prjedownikow, kiž běchu přeco swěrnj Serbja“, citowaše Jan Nuk z jeje prologa k serbskemu swjedženju 1912 we Łazu. Jenož tři statoki Noweho Łaza džensa hišće steja. „Što je z wjeski zwostało?“, prašeše so farar Matthias Gnüchtel. „Mjeno jězora: Slěborny jězor.“ Swjatočnje požohnuje wón wopomnjenski kamjen za Nowy Łaz. „Tute žohnowanje njeje jenož za kamjen, ale za wšitkich, kiž su w žiwjenju ducy po puću a domiznu pytaja.“ Spěchowanske towarstwo Dom Zejlerja a Smolerja je njesprócnije fota a dokumenty za wustajeńcu zběrało. „Dźakujemy so wšitkim, kiž nas podpěrowachu“, praji předsyda Reinhardt Schneider. „Chcemy wšo, štož wo Nowym Łazu hišće eksistuje, přiwzać do archiwa a dokumentować.“ Towarstwo pyta dalše fota wo wjesnym žiwjenju, wo wottorhanju domow a wo pomniku za swobodnomurjerjow.

Andreas Kirschke

William Fischer a Emma Weißig z Bětochołmčanskeje zakładneje šule wotkryšaj wopomnjenski kamjen za Nowy Łaz. Foto: A Kirschke

Klasiska hudźba w Bukecach

Kulturu spěchowace towarstwo Bukeycy z. t. a wosada běštej za sobotu, 13. junija, na wosebitu wječornu Božu službu z klasičeskej hudźbu do Božeho domu w Bukecach přeprošyjo. Na tutym wječoru buchu serbscy připoslycharjo z wutrobnym „Witajće k nam“ a z krótkim rozpominanjom – kiž zložowaše so na 150. psalm – podobnym w němskej rěči přednjesenym zawodnym słowam wosadneho fararja Thomasa Haenchena, postrowjeni.

W běhu wječora zaklinčachu nimo kompozicijow znatych klasikarjow tež twórby mjenje znatych komponistow. Nětko w Kölnje bydlaca pianistka Aliya Turetayeva, pochadźaca z kazachskeje stolicy Almaty, wustupi po loňšim koncerće hižo druhej raz před Bukečanami a doby sebi z na spočatku přednjesenej Waldsteinsonatu op. 53 w C-dur wot Ludwiga van Beethovena wospjet sympatije připoslycharjow, kiž w bohatej ličbje Boží dom pjelnjachu.

W Mnichowje bydlaca fletistka Gabriela Lippmanec, rodzena Bukečanka, přeswědči z wirtuoznej interpretaciju na přečnej piščalce, wosebje z fantaziju op. 79 wot francoskeho komponisty Gabriel Fauré. Na křidle přewodzeše ju Michał Chěžka z Budyšina.

Aisha Turetayeva, wokomiknje w Drježdžanach přebywaca huslerka, sotra hižo mjenowaneje pianistki, přeswědči w druhim džělu koncerta wosebje z interpretaciju scherzo-tarantele op. 16 wot Henryka Wienawského, kiž sej wot njeje najwušikniše wobknježenje instrumenta žadaše. Ju mištersce knjez Go Kato, pochadźacy z Japanskeje a nětko tehórnuja w Drježdžanach bydlacy, na křidle přewodzeše.

Po zhromadnym Wótčenašu a žohnowanju džakowachu so na kóncu nimale dwuhodźinskeho koncerta zahorjeni připoslycharjo z wutrobnym přikleskom a kwětkami za program, po kotrymž bě farar Haenchen z hudźbnej wěcywustojnosću wjedł.

Wopytowarjo kaž tež organizatorjo běchu po zakónčenju tuteje koncertneje Božej služby jedneho mjenjenja, zo je so z tutym wusahowacym hudźbnym zarjadowanjom nahladnje k wobohačenju městneho kulturneho žiwjenja přinošowało.

Mjenje sotrow Aliya a Aisha běštej so hižo pola wjele wopytowarjow přenjeho koncerta w léce 2008 hłuboko do pomjatkta zaryto. A skónčnje je mjez druhim wotprajenje swójbneho swjedženja a wotstorčenje dowola jednotliwych hosći na dobro wopyta tuteho hudźbneho wječora wulki kompliment za kwalitu poskićeneje hudźby

Arnd Zoba

Ekumeniski swjatkowny nyšpor w Budyšinje

W Budyšinje zhromadzi so swjatkownu njeźelu, 31. meje, nawječor syła serbskich katolskich a ewangelskich wěriwych w Michałskej cyrkwi k ekumeniskemu swjatkownemu nyšporu, kiž swjećachmy ze sup. Janom Malinkom a tachantskim fararjom Witom Scapanom. W předowanju fararja Scapana džěše wo nadźiju při wšelakich čělnych a dušinych čerpenjach,

kiž pak ničo njejsu w přirunanju z přichodneje krasnosću, kotruž wočakujemy. Duch swjaty budže nam pomhać, a lubosć skónčnje dobudže. Spěwachmy wjele kěrlušow a so zhromadnje modlachmy. Wosebje kěrluš z próstwami wo měř a jednotu so mi lubješe. Tute kemše běchu wěsće dobra kročel na puću k jednoće wšěch wěriwych.

Waltraud Trölcowa

Znowanatwar cyrkwineje wěže w Njeswaćidle

K swjatkam zwonješe so z Njeswaćidskeje cyrkwinskeje wěže na dlěši čas posledni raz. Hižo wutoru po tym so znowanatwar wěže hawby započa. Tak bě swjatkowna njeźela za wosadu wjesoly džer, na kotrymž běchu so mnozy zešli.

Spominachmy na tych, kotřiž bychu tutón džer tež rady dožiwili, ale kotrychž je Bóh hižo k sebi zwołał. Dopominachmy so na grawočiwu wójnu, wosebje pak na 26. apryl 1945, hdyž so Njeswaćidska cyrkej dospołnje wotpali. Mi klinča słowa Manfreda Freudenberga z Biskopice hišće we wušomaj, hdyž wón mi powědaše, kak wón jako młodzenc na tutym dnju wot Wětrowa sem dele na Njeswaćidło hlada-

Njeswaćidska cyrkej do lěta 1945 Foto: archiw PB

še a so nastróži: „Mój Božo, Njeswaćidska cyrkej so pali!“ Ale tež Tricećilětna wójna přidže nam do mysłow, dokož bě so 45 lět po jeje skónčenju nowa wěža z krasnej

hawbu poswjećila. 550 tolerjow je tehdy cyła wěža płaćila. Barokna hawba sama bě 110 tolerjow droha, kaž nam to lisćina z lěta 1693 přeradzi. Tuta a druge lisćiny su so kaž džiw 1945 wuchowali. Na kemšach prošachmy Boha wo žohnowanje za znowanatwar a zo by so wšitko derje radziło. Kolekta we wýsokosći 916 eurow bě za znowanatwar postajena. Šćedriwy darićel bě 500 eurow do kolekty položil. Da-li Bóh, budže so přenjeho adwenta nowa wěžina hawba poswjećil. **Handrij Wirth**

Dwurěčne swjatkowne kemše w Slepom

Swjatkownu pónđzelu zetkachu so zaso Slepjanscy, zo bychu hromadze dwurěčne kemše ze spowědžu swjećili. Přeprošyjo běstaj Serbski superintendent Jan Malink, kotryž je předował, a wosadny farar Stefan Huth. Napadnyło je, zo bě mjez kemšerjemi wjele Němcow. Wosebje woni na to čakachu, kak budu so Slepjanske wosadne stawizny w předowanju wotblyšćowac.

Dobry zakład za to poskići předowanški tekst ze scěnja pola Mateja na 16. stawje. Jan Malink dopominaše w předowanju na časy, hdyž je Gottfried Rejsler dwě léce z fararjom w Slepom był. Rejsler, kotryž je tehdy hromadze z Łazowskim fararjom Malinkom k Wuznawarskej cyrkwi słušał, njeje sej pola knježacych žaných přećelůw zdobył z tym, zo je kritisce pokazal, kak wopuści cyrkej fundament a směr, na kotryž je zložena. W srjedzišću žiwjenja dyrbi Chrystus, naš křižowany a horjestanjeny Knjez, zbóžnik a tróštar wostać. Na Božeho Syna dyrbimy žiwjenje wusměrić. Tehdy pak steješe prašenje: pak Chrystus pak „führer“. Na kóncu nacional-socialisća Rejslera zeleny štwórk 1938 ze Slepého wuhnachu Nimale wšitcy wo-

sadni podpisachu protestne listy, zo by so Rejsler zaso wroćić směl.

Džensa steja nowe pruwowanja před Slepjanskimi. Su to pjenjezy, kotraž ludej hłowu zawjerca a wot Chrystusa wotwjeđu. Ale bychu so Slepjenjo džensa hišće tak za fararja wuprajili kaž 1938 za Rejslera?

Čehodla mi to do mysli přidže? 2004 staj Menzelec fararskej mandželskej faru w Slepom wopuščitoj, dokož běchu so wosadni w diskusiji wo nowu cyrkej polarizowali za wobchowanje stareje Zhórjelskeje cyrkwe abo za přizamknjenje Berlinsko-braniborskeje cyrkwi. Zo njeby k łamkej dóšlo, staj Ulrike a Reinhard Menzel wosadu wopuščitoj. Z tym su Serbja zhubili wažneju podpěrowarjow serbsčiny. Kónc meje nětko zhonichmy, zo je so fararka Ulrike Menzelowa w druhim wólbny akće z wulkej ličbu hłosow jako nowa superintendentka za cyrkwinski wokrjes Choćebuz wuzwolila. Měritko za rozsud bě jeje stejisko k serbskemur we Łužicy.

Přejemy nowej superintendence zbože, žohnowanje a strowotu.

Manfred Hermas
předsyda serbskeje přirady EKBO

Serbska konfirmacija w Janskej cyrkwi we Wojerecach

Poslednja originalna serbska konfirmacija bě 3. meje 1951 we Wojerowskej Janskej cyrkwi. Na to możetej so Hanamarja Nawrokowa rodžena Kašporjec kaž tež Hana Beierowa rodžena Hołdarjec, wobě z Čiska, hišće jara derje dopominać: „To bě naju wosebity džen!“ Farar Černik konfirmowaše tehdy 22 młodostnych z města, ale wosebje z wokolnych wsow, kotrež słušeja hišće džensa do Janskeje wosady. „Přeco zaso wobhladuju sej skupinske foto, na kotrymž smy 15 holcow w drasće widjeć, kiž nasmy konfirmacisku drastu Serbowkow wokoło Wojerec. Je to přeco zaso něšto wosebiteho!“

Na swjatkovnej njedźeli zdrasćitej so dvě holcy, Sylvia Patokec z Horow, džowka znateje serbskeje ludoweje wuměłče, a Anna Luisa Brěčkec z Noweje Łuki, jako serbske konfirmandce. Farar Nagel, wosebje woblubowany na wsach, konfirmowaše sydom holcow a hólcow z města,

Sylvia Patokec z Horow a Anna Luisa Brěčkec z Noweje Łuki (wotlěwa) džěštej w serbskej drasće ke konfirmaciji.

Horow, Židžinoho a Němcow w serbskej a němskej rěči. Wěru wuznachu tohorunja we woběmaj rěcomaj.

W přédowanju bě spóznać, zo ma farar dobry zwisk k młodostnym. Janska cyrkj bě rjenje ze serbskimi barbami wupyšena, štož farar rady wuzběhny. „Čerwjena barba chorhoje symbolizuje wutrobu. Wašu wutrobu, lubi młodostni, sym wosebje na wulěće do złoteho města Prahi zeznal. Tež tam smy spózнали, zo płaći słowo: Wěrić je dowěrić!“

Tute słowa podšmórny tež serbski člon wosadneje rady Dieter Stoppel z Małych Horow: „Konfirmacija rěka skrućenje we wěrje. Serbska konfirmacija je něšto wosebiteho. Pomha korjenje znowa wotkrywać. Serbske korjenje su přeco tež křesćanske korjenje. Serbja maja wulkotne tradicije, kotrež su hódne, zo so dale da dźal!“ Třom holcam a štyrjom hólcam da wón serbske přisłowo na dalši žiwjenski puć: „Wutroba je małe polo, ale na nim rosće wšitko!“

Měrćin Kašpor-Čiskowski

Serbski kwas w Čornym Chołmca

W Čornym Chołmca njebě sobotu dopołnja, 6. junija, jenož cyła wjes na nohach, ale tež měšćenjo z bliskich Wojerec a serbscy a němscy wobydlerjo wokolnych wsow čakachu na tu sensaciju, na woprawdžity žiwy serbski kwas. Na posledni so starši ludžo hižo derje dopomnić njemóžeja. W tamnišej rjanej cyrkwi daštaj so před Bohom zwěrować Marja Köhlerjec, pje-karska mišterka z Brětnje, a Měrko Pink z Čorneho Chołmca, tamniši amtěrowacy wjesny předstejićer. Farar Joachim Nagel z Wojerowskeje Janskeje wosady, do kotrejež Brětnja słuša, jeju ze scěhowacymi serbskimi słowami postrowi: „Njelubujmy ze słowami ani z jazykom, ale ze skutkom a woprawdže.“ (1. list Jana 3,18)

Na pěšim puću z ródneho domu nawoženje přez rjanu wjes přewodžeše wěrowanski čah młody braška Ronny Kujaš z Brětnje. Před každym statokom stejachu starši a młodši ludžo a podžakowachu so z bohatym přikleskom a wutrobnymi gratulacijemi pola kwasarjow za to, zo móžachu skónčnje, snadź po pohlětotku, zaso serbski kwas wobdźiwać.

Za znajerjow serbskich kwasnych drastow bě tuta sobota jara plódna. Zamama Kathrin Tušmowa z Brětnje bě zdrasćena jako Serbowka z Wojerec, tež družka Nicol Kujašec z Brětnje. Druha družka Doreen Šimanec z Čorneho Chołmca bě widjeć w drasće Čornochołmčanskich Serbowkow. Pola swatow njejsu rozdžěle wočiwidnje spóznać.

W u l k i džak a připóznać e słuša přez tužiske mjezy znatej šwalči ze Židžinoho, Hanelorje Gučowej, kotraž je nje-wjestu akuratsnje woblēkała. Ale tež dalšim žonam kaž Marlis Kujašowej, Monice Žurekowej a Heide-

Kwasny por Marja Köhlerjec z Brětnje a Měrko Pink z Čorneho Chołmca

Foće: M. Kašpor

mari Listowej a dalšim słuša wutrobnu džak. Wjace hač połsta Serbowkow zdrasćić žada sej wjele časa a wutrajnosće kaž tež dobre znajomosće serbskich kwasnych drastow.

Po wěrowanju kročachu kwasarjo zaso do kwasneho domu, pomału přez nimale cytu wjes. Tam přewza braška staru tradicionelnu ceremoniju a kwasarjo zesydachu so potom za skupinske foto. Po krótkim wodychnjenju přewza braška zaso trěbne komando. Serbski ratar Hinc Forcha a jeho syn Raik z Čiska čakaštaj hižo ze zapřahom a wozomaj na kwasarjow, zo byštaj jich do Michałkow na kwasnu žurlu dowjezjoj

Měrćin Kašpor-Čiskowski

Kwasarjo ducy z wěrowanja do kwasneho domu

Powěšće

Chrbjebja. Pjatk, 22. meje, zahajichu ze swjatačnym zarjadowanjom w cyrkwi jubilejny swjědžeń k 600. rōčnicy přenjeho naspomnjenja Chrbjebje. Při tym pokazachu z mnohimi historiskimi dokumentami tež na serbske korjenje wsy. Mjez druhim wustajichu wobrazy a pohladnicy ze spočatka 20. lětstotka, na kotrychž běchu wosadni hišće w serbskej drasće widžeć. Hač do nacistiskeho časa mějachu w Chrbjebi serbske kemše. Na pišćelowje ľubi namaka so hišće džensa serbski napis.

Choćebuz. Kōnc meje je so fararka Ulrike Menzelowa w druhim wolbnym akće z wulkej ľičbu hłosow jako nowa superintendentka za cyrkwiński wokrjes Choćebuz wuzwolila. Ulrike Menzelowa a jeje mandźelski, kiž je tehorunja teologa, skutkowaštaj hač do ľeta 2004 jako fararjow w Slepom. Tam staj tehdy serbsce wuknytoj a serbske džěto we wosadze podpěrowatoj. Delnjoserbja so nětko nadźijaja na podpěru superintendentki Menzeloweje za serbske cyrkwińske přecowanja w Choćebuskim wokrjesu.

Turjej. Swjatkownu pōndźelu, 1. junija, swjěčeše w tudyšej cyrkwičce farar n. w. Cyril Pjech hromadže z 33 kemšerjami serbsku namšu. Čitanja měješe dr. Madlena Norbergowa z Choćebuza, na pišćelach hraješe Regina Müllerowa z Drjenowa. W spominanju na njedawno zemřěteju serbskeju kemšerjow zanjezechu zhromadźeni žarowanski kěrluš. Božej službje přizamkny so bjesada při kofeju.

Drježdźany. Jako naslědnik Horsta Slesazcka, kotryž je so kōnc meje na wuměnk podať, nastupi 2. junija Dietrich Bauer zastojnstwo wyšeho krajneho cyrkwińskeho rady w krajnocyrcwińskim zarjědže w Drježdźanach. 1960 w Lipsku narodźeny Dietrich Bauer bě jako młody duchowny wot 1987 do 1995 farar w Bukecach. Wot ľeta 1995 do 2006 nawjedowaše přědarski seminar w Lipsku, po tym bě hač do něčišeho wosadny farar Lipsčanskeje wosadow Großschocher a Knauthain.

Hodźij. Hodźijska wosada tuchwilu swój Božij dom wotwonka wobnowja. Džěl trěbnych džěłow wosadni při tym sami wukonjeja.

Budyšin. Ze serbsko-němskim wěrowanjom zmandźelištaj so sobotu, 20. junija, w Michałskej cyrkwi kubłarka Elena Cuškec z Budyšina a inženjer Jürgen Quarz z Kaiserslauterna. Zdobom bu jeju synk Jan wukřičeny. Wěrowanje a křičeńcu měješe sup. Malink.

Huska. Z nowym šulskim lětom załoži so na Ewangelskim šulskim centrumje gymnazij, w kotrymž móžeja šulerjo wot 11. do 13. lětnika wuknyć a kubłanje z poňohōdnej maturu zakončić. Dowolnosć k załoženju gymnazija spožči so Ewangelskemu šulskemu towarstwu srjedź junija. Tehdy předležeše 14 přizjewjenjow za 11. lětnik. Tež nětko hišće móžeja so šulerjo, kiž su džesatku wuspěšnje zakončili, přizjewić. K Huščanskemu šulskemu centrumje słušeja nětko tři šule: zakładna, srjedźna a gymnazij.

Lubij. W Lubiju prócuja so wo to, kľetu załožić ewangelsku zakładnu šulu. Dotal maja w tamnišej kōnčinje hižo křescansku pěstowarnju, křescanski gymnazij w Ochranowje a wot ľetushego ewangelsku srjedźnu šulu w Bukecach. Ze załoženjom zakładneje šule bychu džěci potom možnosć měli, cyty kubłanski puć w křescanskich kubłanišćach absolwować. Za přihōdnej městnosću a nošerjom šule so hišće pyta, zdžěli Lubijiski superintendent Günter Rudolph. Wjacore přizjewjenja šulerjow za kľetuši 1. lětnik hižo předleža.

Zbožopřěca

Dnja 3. julija woswjeći knjeni Annemarie Albertowa w Budyšinje swoje 70. narodny, dnja 10. julija knjeni Martha Palerjowa w Husce swoje 95. narodny, dnja 11. julija knjez Arnd Zoba w Bukecach swoje 65. narodny a dnja 25. julija knjez Měrcin Panach we Łomsku swoje 80. narodny. Gratulujemy wšitkim jubilarom wutrobnje a přejemy do dalšich ľět bohate Bože zohnowanje.

Dary

W meji je so darilo za Pomhaj Bóh 25 eurow a 12 eurow. Bóh zohnuj daraj a darićelow.

Spominamy

Před 140 lětami, 25. julija 1869, narodži so dr. Marćin Imiš jako druhi syn fararja Jaroměra Hendricha Imiša a jeho mandźelskeje Mile rodź. Pfullec na farje w Hodźiju. Wón wopyta šulu w Hodźiju a gymnazijew w Budyšinje a Žitawje. W Tübingenje, Berlinje a Lipsku studowaše prawo. Skutkowaše najprjedy při sudnistwje w Budyšinje a pozdžišo jako přistajeny

a naposledk knježerstwowy rada Drježdźanskeje železniskeje direkcije w Kamjenicy, Lipsku a Drježdźanach. 1899 woženi so z Elisou Geipelec, džowku Budyskeho fabrikanta. Wšudže wopokaza so jako swěrný Serb. Wón bě sobuzałožer Serbskeho blida w Lipsku, sobustaw Serbskeho blida a towarstwa Čornobóh w Drježdźanach, člon Maćicy Serbskeje a Domowiny. Słušeše k stajnym wopytowarjam serbskich kulturnych zarjadowanjow, spěchowawaše serbske pismowstwo a serbske towarstwa. Jako přistajeny železnicy přihotowaše zajězd serbskich chórow pod Bjarnatom Krawcom 1922 do Prahi. Wón zemřě po krótkej čězkej chorosći 1. decembra 1921 w Drježdźanach a bu do Geipelec swójbnego rowa na Budyskim Tuchorju chowany. Serbske Nowiny tehdy wo nim sudžachu, zo bě wón „jedyn z našich najswěrnějšich serbskich wotčincow“. Swójbni napisachu jemu na row serbske hrono „Moja duša pozběhuje teho Knjeza“. T.M.

Přeprošujemy

- 05.07. 4. njedźela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)
- 12.07. 5. njedźela po swjatej Trojicy**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 19.07. 6. njedźela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinku (sup. Malink)
- 02.08. 8. njedźela po swjatej Trojicy**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 03.08.–07.08.**
nabožny tydžeń w Ebersdorfje pola Lubija

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čišć: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjela
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza mēsačnje. Spěchuje so wot Založby za serbski lud, kotraž dostawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.